

Zpráva z 50. plenárního zasedání komise ISO/TC 204 Inteligentní dopravní systémy

Termín konání: 25. - 27. 10. 2017

Místo konání: USA, Texas, San Antonio, Southwest Research Institute

Zástupci ČR: Petr Bureš

1 Struktura zprávy¹

Informace o podrobném vývoji připomínkování a norem každé skupiny jsou v kompetencích jednotlivých gestorů, **k tomu slouží reporty konvenorů jejich skupin.**

Ve zprávě se soustředí na hlavní probíraná témata a upozornění na relevantní dokumenty.

Struktura zprávy je následující:

- Stručné shrnutí jednání
- Informace o schůzce Evropských delegátů
- Informace o pravidelném workshopu
- Komentovaný program jednání (dle bodů agendy)
- Informace o ad hoc skupinách a „liaison“ reporty
- Závěr a seznam relevantních dokumentů a odkazů
- (pravidelně) Revize stavu informačních webů komisí

2 Stručné shrnutí jednání

Třídenní jednání. Večer prvního dne proběhla schůzka představitelů evropské delegace za účelem koordinovaného evropského postupu při jednáních komise další dny, řešila se **rezoluce pro nezaujatý výběr registrátora datových konceptů.**

Druhý den dopoledne byl pravidelný workshop (Mobility on Demand) – celkem 4 přednášky, hlavním tématem byla podpora standardizace v USA prostřednictvím federálních i lokálních administrativ. Během odpoledne bylo zahájeno plenární zasedání se zprávami konvenorů skupin WG1-WG18.

¹ Tato kapitola zůstává shodná s předchozími reporty, jejím účelem je uvedení do kontextu.

Jedná se o 50. zasedání, předseda sumarizoval činnost. Živá diskuse okolo činnosti skupiny WG1 Architektura, související s registrátorem a datovými sklady, atp. Ostatní skupiny až na WG3 (geografická data), která se snaží nalézt kompromisní přístup k řešení svých položek, bezproblémové. Na rozdíl od minulého zasedání skupina WG10 (AVI/AEI) již neřeší rozšíření/změnu zaměření více na Urban ITS, předpokládám, že se „to“ děje prostřednictvím zahrnutí konvenora v PT. Na konci dne proběhla zajímavá prezentace OGC (open geospatial consortium).

Další den dopoledne proběhly reporty projektů a spolupracujících organizací.

Jednání bylo ukončeno 27. 10. 2017 v cca 15:30.

3 Informace o schůzce Evropských delegátů (EDM)

Na jednání byly přítomni zástupci evropských delegací. Pozice předsedy jednání bude na návrh MP „rotující“, předsednictví se ujal Loic Blaive.

Hlavním tématem EDM zůstává koordinace evropských aktivit na plenárním zasedání, kde je zapotřebí zaujmout jednotné evropské stanovisko „pro“ či „proti“ rezolucím některých WG, kde by případné přijetí, či odmítnutí rezoluce mohlo poškodit společný evropský zájem.

Dle navržené agendy proběhla prezentace z jednání strategické plánovací komise (EU, US, Jap) následovaná reporty jednotlivých konvenorů k vyžadovaným rezolucím. Jediný významný problém zůstává nízké zastoupení evropských delegátů ve skupinách WG1, WG3 a WG17.

Na jednání se řešila rezoluce pro výběr registrační autority, existuje obava o nezaujatosti takové autority a evropská delegace prosazuje upravenou rezoluci stanovující výběr, ne jedné ale alespoň 2 konkurujících si autorit. Tuto rezoluci navrženou WG1 upraví J.H. Booth a rozešle ke komentářům.

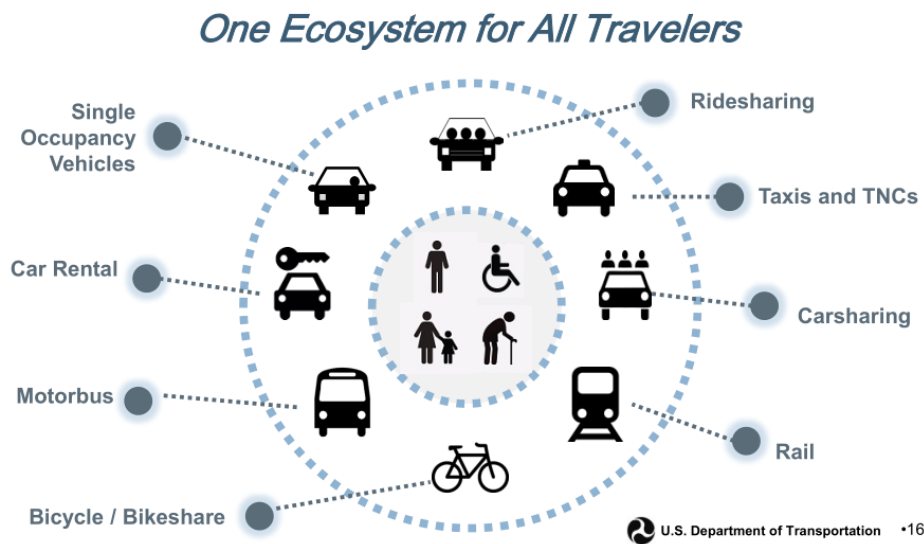
4 Informace o pravidelném workshopu

Workshop uváděl zástupce delegace USA, Koorosh Olyai, HOD USA. Tématem workshopu byla podpora standardizace a zavádění ITS v USA a následně byly prezentovány evropské projekty PT METR a TN-ITS a Urban-ITS:

- Multimodal ITS Research and Deployment System - USDOT ITS Joint Program Office (Robert Sheehan)
- Office of Research, Demonstration, and Innovation- USDOT Federal Transit Administration (Raj Wagley)
- Senior Program Officer- Transportation Research Board (Stephan Parker)
- European Urban ITS perspective (Jonathan Harrod Booth, Knut Evensen)

Workshop byl zakončen obecnou rozpravou v 10:00. Prezentace jsou k dispozici jako součást balíčku dokumentů k zasedání ISO. (Distribuce gestorům prostřednictvím databáze domino.unmz.cz, viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.)

“All in One – One for All”

Obrázek 1 Snímek z prezentace *Mobility on Demand* (Robert Sheehan)

5 Komentovaný program jednání (dle bodů agendy)

5.1 Zahájení a revize bodů a rozhodnutí z předchozího jednání

Prezentující: Dick Schacke, Adrian Guan, Koorosh Oylai (host)

Uvítání hosta SwRI, kde se konalo jednání. Jde již o 50-té jednání Komise, předseda Dick Schnacke (DS) prezentuje několik historických fotografií ... ze zasedání na Havaji! (stálíce komise: Knut Evensen). Také se věnuje vývoji skupin v průběhu 25 let existence Komise (např. ISO/TC 204 měla HMI, teď je součástí TC 22) chce od ostatních sdílet foto z dalších minulých jednání.

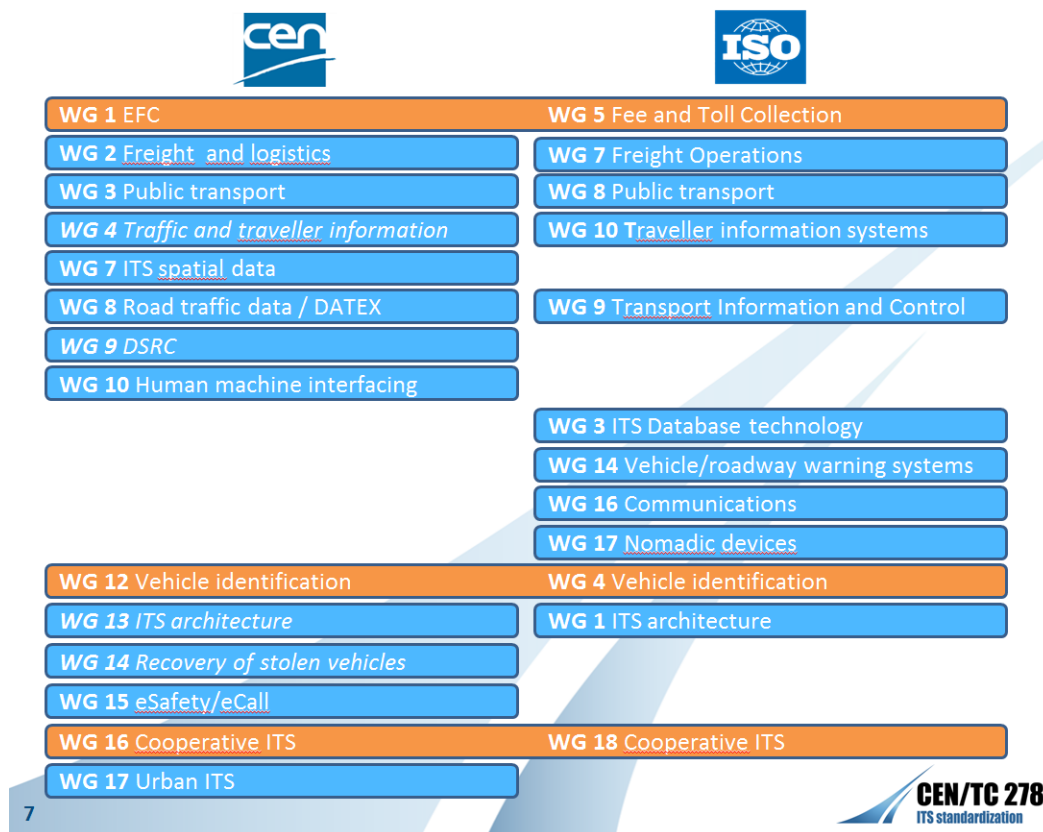
Delegáti byli informováni o společenské akci naplánované na večer prvního dne jednání v Casa Rio. Poté následovalo představení delegátů (mj. i zástupce OGC - konsorcium na prostorové informace), a TC 22. Na zasedání bylo 49 z delegátů z Japonska.

Dále byla přijata/odsouhlasena agenda jednání a bez připomínek odsouhlasen zápis z minulého jednání.

5.2 Reporty pracovních skupin

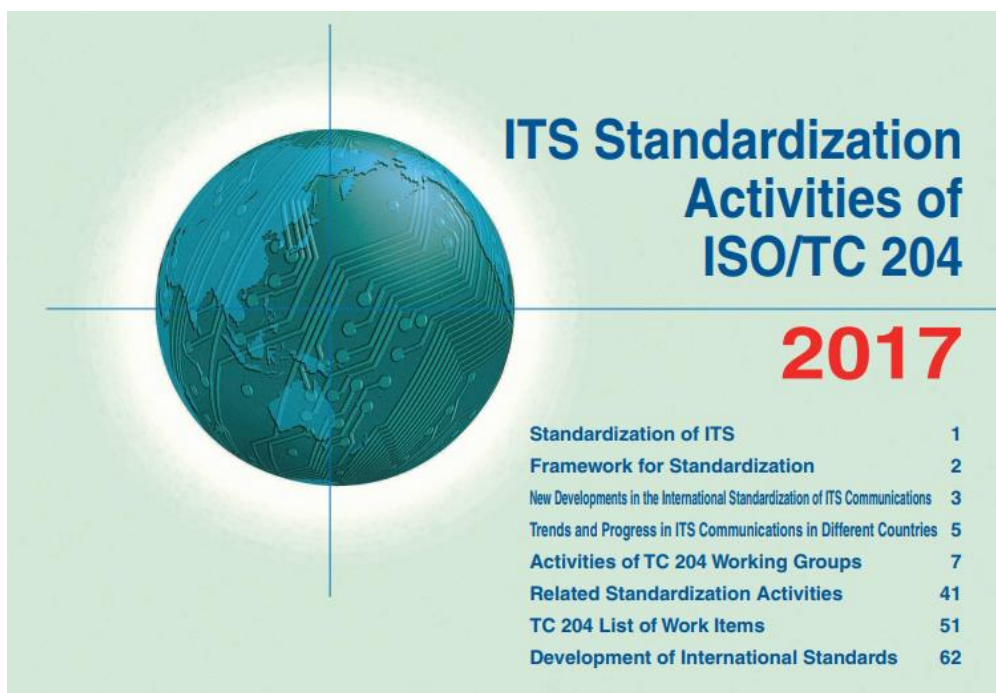
V současné době je aktivních 12 pracovních skupin², aktualizovaný link s představením komise udržuje ISO <https://www.iso.org/committee/54706.html>. Na následujícím snímku jsou ukázány propojení skupiny CEN/TC 278 a ISO/TC 204.

² Historie: <http://www.silmos.cz/?doc=tnk136.isotc204>

Obrázek 2 - Seznam skupin ISO TC 204 (zdroj: prezentace TC 278)

Po jednání byl prostřednictvím livelinku zveřejněn zajímavý dokument o aktivitách TC 204. V databázi domino vystaven 24. 10. 2017.

Obrázek 2 – Dokument ISO sdílený 24.10.2017 o aktivitách skupiny ISO TC204

Dále následují komentáře k reportům jednotlivých konvenorů.

WG 01 "Architecture"

Konvenor: Ken Vaughn, USA

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Skupina vytváří zajímavé dokumenty, např. harmonizovaná referenční architektura. HARTS = referenční architektura norem, dokončují normu na kvalitu služeb **24097-3!!**

Ve skupině chtějí vytvořit **jediný globální registr**, normu na registry a musí identifikovat registrační autoritu (RA). Řeší v normě 17419-1,-2 formalizace registru, „tlačí“ na způsob výběru registrátora. Navrhují, že v RA budou všichni z P členů, kteří chtějí. Není shoda na resoluci a na tom jaké bude složení RA. R. Sykora (RS) má s rezolucí problémy, HJF komentuje, že by nechtěl jednu RA ale více, kvůli monopolizaci tématu, ale rád by to probral s K Vaughnem (KV) osobně. Závěr: během přestávky to probrat a „spravit“ rezoluci tak, aby vyhovoval všem. Viz schůzka delegátů EDM.

Řeší architekturu „Connected Vehicles“ a „Automated Vehicles“ společně s TC22 a skupinami z TC204, vytvářejí případy užití = draft, který je možné poslat ke komentářům v TC22.

Proběhla diskuse nad termíny: autonomous x automated a delegated driving. D Zabrieszach zmínil, že by bylo dobré zůstat u termínu, který je dobře znám a akceptován tj. autonomous, ale dle KE EU směřuje k termínu automated, kde první znamená bez interakce, zatímco druhé s interakcí.

Skupina řeší terminologii, hlavně jak ji aktualizovat, chtějí vytvořit novou terminologickou normu.

Japonsko vytvořilo normu na terminologii a chtěli by to harmonizovat se zbytkem světa. **Řekl jsem, že máme itsterminology.org a spojím se s Kenem Vaughnem.**

Znovu se řeší CIDCR ... nikdo jej vlastně nechce, na workshopu padl návrh, aby každý objekt ve jménu měl i kontext (např. data-vehicle, atp.), protože není shoda, navrhuje KV menší skupinu, k řešení tohoto problému.

O slovo se přihlásil J. H. Booth, který se vrátil k části, kdy K. Vaughn reportoval o normě na soukromí dat, s tím že se podobná vytváří v Evropě (s akcentem na GDPR) a že vytvářet 2 stejné dokumenty zjevně nemá smysl, to komentovali ostatní. K. Vaughn to komentoval, že editor je stejná osoba, takže to bude OK.

Tato skupina nemá žádné evropské a tudíž ani české zastoupení, to je potřeba výhledově změnit.

WG 03 "ITS database technology"

Konvenor: Dr. Shibata (JAP)

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Nepřehledná prezentace, konvenorovi není moc rozumět. Vzhledem ke konfliktům z minulých zasedání proběhlo konsolidační jednání k normě 22726 s JHB, LB, KE a dalšími, kdy se řešily konflikty mezi METR, TN-ITS a DATEX. Závěry jsou, zúžit její rozsah co nejvíce je možné a použít konkrétní příklady. LB hovoří o nutnosti spolupráce WG7 a WG3 s tím, že budou v obou skupinách.

WG 04 "Automatic vehicle and equipment identification"

Prezentující / konvenor: Knut Evenson (NOR)

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Tato skupina již nemá v rámci svého vymezeného zaměření před sebou žádnou práci.

Žádné akce se neočekávají. Problémy s položkami, které zůstávají v stavu 90.60 po systematic review, asi kvůli nevyřízeným a ztraceným komentářům. WG4 není jediná, kdo má problémy.

Opět řeší problémy v ASN.1 repositáři, kdy je skupina už nemůže aktualizovat... buď s tím sekretariát něco udělá, nebo skupina dá ASN.1 dodatky jinam.

Konvenor si opět stěžuje na nedostupnost online data repository pro upload, ISO tuto možnost s ohledem na svoji politiku zakázalo, není možné nahrát něco, co neprošlo přes hlasování ISO.

WG 05 "Fee and toll collection"

Prezentující / konvenor: Fausto / Jesper Engdahl (SWE)

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Detailní prezentace, kterou má Fausto místo Jespera Engdahla. Hodně nových položek v procesu.

Navrhují nové položky. Existuje Wave standard který by se dal použít místo nově navrhované položky!!

Norma „EFC support for traffic management“ je na poskytování informací od TC (výběřčí mýta) do TMC (dopravního centra).

WG 07 "General fleet management and commercial/freight"

Prezentující / konvenor: Bill Johnson (USA)

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Nic zásadního ke komentáři. Potřebují prodloužit dobu na práci na položce 24533. Navrhují ji smazat a vytvořit novou se stejným obsahem, což je trochu nestandardní.

WG 08 "Public transport/emergency"

Prezentující / konvenor: Koorosh Olyai (USA, HOD)

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Žádné pracovní položky a žádné akce. Spolupráce s EMVCo a NFC Forum. Spolupráce s WG17, 7 a 5. Workshop na MOD.

WG 09 "Integrated transport information, management and control"

Prezentující / konvenor: Dean Zabrieszach (AUS, HOD)

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Řeší se komunikace centrum-centrum (DATEX) a centrum-řadič-křížovatka. Nic nestandardního k reportu.

WG 10 "Traveller information systems"

Prezentující / konvenor: Paul Burton (GB)

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Práce významně v režii TISA. Nic nestandardního k reportu.

WG 14 "Vehicle/roadway warning and control systems"

Prezentující / konvenor: Masanori Misumi (JAP)

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Rozsáhlý report, řeší se velké množství položek. Nové položky na: Collision Avoidance in-lane lateral control system, intersection collision warning system.

Více viz samostatná zpráva Petra Bouchnera.

WG 16 "Communications" Functions

Prezentující / konvenor: Steve Sprouffske (USA)

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Rozsáhlý report, řeší se velké množství položek. Nic závažného k reportu.

WG 17 "Nomadic Devices in ITS Systems"

Prezentující / konvenor: Young-Jun Moon

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Rozsáhlý report, opět řeší se **velké množství položek**. Řeší indoor maps a způsoby indoor positioning. Navrhují 14 nových položek! Budou řešit 18 položek.

WG 18 "Cooperative systems"

Prezentující / konvenor: Robert Sykora (DE)

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání.

Opět rozsáhlý dokument, s množstvím položek. Tématy jsou GUID (17419), hodně projekty, které ještě nezačaly: 5x: 20025 = budou staženy, 21186, 21177, 21184. Řeší zabezpečenou komunikaci s vozidlem, projekt zatím ne norma, řeší s ITU.

5.3 Reporty projektů a „liaison“ reporty.

V této části byly prezentovány zprávy ad-hoc skupin a spolupracujících komisí (liaison).

Ad-Hoc skupiny

Po ukončení práce skupiny Big data byla otevřena otázka vzniku dalších skupin, byl ustanoven tým, který prozkoumá možnosti témat pro nové ad-hoc skupiny.

Report OGC

Velmi pěkná prezentace o společných doménách standardizace OGC a ISO/TC 204. Viz dokumenty domino a příloha.

LandInfra / InfraGML

<http://www.opengeospatial.org/standards/landinfra>

Obrázek 2 – Snímek z prezentace OGC znázorňující normu LandInfra

Urban ITS / intelligent mobility

Prezentující: Knut Evensen

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání

Klasická prezentace na Urban ITS, nic nového pod sluncem. Moon reaguje, že by určitě chtěli být „při tom“ a také že se v Koreji může zorganizovat workshop.

Report SAE

Prezentující: Keith Wilson (TC204 program manažer v SAE)

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání

Připomíná historii, pracoval od 70 let v automotive safety. SAE má „joint“ WG s ISO, SAE má nyní sekretariát TC204. Prezentuje vizi administrativy této komise. Dále se zaměřuje na statistiky SAE (kolik má norem, komisí, skupin, organizací...).

HTG7 report

Prezentující: Ken Vaughn

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání

Web <http://htg7.org>

USA, Austrálie, Japonsko – řeší registry, a projekt HARTS (neděla 40 lidí), identifikovali klíčové „balíčky služeb“ system monitoring, Location and Time, Core Authorization a Security credential management.

Další „problémy“ překrývající se normy, bezpečnost, komunikace v sensor-sensor atp. mají slabé zabezpečení. U modelů které vytvořili, potřebují zpětnou reakci expertů, tak jako tento týden, na další sezení bude potřeba workshop.

Liaison TC278 report

Prezentující: Hans Nobbe

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání

Zmiňuje špatnou viditelnost norem TC 278 a marketing, a to že by drafty měly být veřejné. DS komentuje, že marketing se diskutuje pravidelně, ale že dávat drafty veřejnosti není vážně rozumný nápad.

CEN/TC 278 WG17 Coordination

Prezentující: Mr. Hirose

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání

Report se zaměřuje na 3 aktivní projektové týmy: 1703, 04 a 05. 2 nové ... METR a EU ICIP (komunikační protokoly ITS v EU).

OMNIAIR consortioun (Certification Activities)

Prezentující: Randy Roebuck

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání

Řeší se bezpečnost komunikací, interoperabilita a best practices, např. DSRC, certifikace na mýto a další. Mají 2-3 testovací laboratoře asi se tím žíví.

Prezentace je zaměřena propagací testů laboratoře certifikací, u DSRC conformance na všech úrovních ISO OSI. Report o plug testech (plno). Nyní začali testovat connected vehicles.

US delegát se ptá jak je to vlastně s dostupností certifikace a testů, a dostává vyhýbavou odpověď. Všechno je prý dobré, ale jsou tam drobné díry, připravují nové certifikace.

Liaison report IETF Report

Prezentující: Thierry Ernst

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání

TE řeší důvod spolupráce, ta neexistuje. Neví, proč se vlastně spolupracuje. Neberou jej jako reprezentanta ISO ale jako soukromou osobu.

Skupiny IETF WG16 (IP komunikace) a WG18 (bezpečnost) mají zásadní dopad na práci ISO TC204. Zmiňuje IPwave komunikace mezi vozidly (2016), už je položka hotová a je k dispozici než bude publikovaná jako RFC.

Další zajímavé dokumenty: průzkum IP komunikace mezi vozidly, normy a další vyjádření problému mezi-vozidlové komunikace.

Liaison report ISO/TC22 Silniční vozidla

Prezentující: Eric Pulbot

Dokument: viz kap. 6.1 Dokumenty z jednání

Historicky mezi TC 204 (ITS) a TC 22 (vozidlo) probíhají "mocenské" boje o to, kdo má právo na to data z vozidla standardizovat. Probíhají pouze reporty o struktuře a práci komise TC 22.

TC 22 je rozdělena na subkomise, ne na WG...plenární zasedání mají jednou za 18 měsíců, většina práce je dělána na úrovni SC. První společná vlašťovka (pod PSDO dohodou ISO SAE) na cyber security.

Zaměření na Automatizované řízení (automated driving):

- Dynamika vozidel / aktivní bezpečnost
- Ergonomie...

JHB zmiňuje, že BSI tvoří normu na cyber security, která je v konfliktu s normou, která vzniká ze spolupráce zmíněné výše.

DS hovoří o zkušenosti z plenárního zasedání v Německu. Plenary jde přes všechny subkomise a je to zajímavé vidět celou práci komise najednou. TC 22 vytváří „roadmap“ pro normy.

SC31 vytváří normy na extended vehicle a řeší secure access point into in-vehicle networks. Chtěli bychom na tom dělat s nimi ale zatím, žádný progres.

SC32 zde se dělá PSDO na cyber security.

SC39 workshopy na exterior communication (optical).

DS řeší společnou skupinu či společnou práci. ISO nemá mechanismus na společnou práci, položka může být vyvíjena společně, ale nakonec **je hlasováno pouze v jedné komisi**, to je problém. Pokoušíme se to u ISO změnit, ne mít paralelní hlasování, ale společně!

KV komentuje, že automated vehicles by byl vážně dobrý společný projekt.

6 Závěr a seznam relevantních dokumentů a odkazů

D. Schnacke (DS) vyjadřuje své znepokojení nad některými způsoby práce, které by bylo možné zlepšit. Nelíbí se mu nevyvážené rozdělení práce mezi WG (např. WG 18).

Vypadá to, že jako komise máme problémy, asi nevím jaké. Proběhly aktivity směrem k restrukturalizaci TC, ale zatím asi není dostatečný důvod = DS navrhuje otevřené fórum, kde se ostatní dozvědí problémy jiných skupin.

KE připravil prezentaci na kolaborativní nástroje, spolupráci má vyřešit sdílení například v gitu. Navrhuje pilotní projekt, malou skupinu, která toto téma prozkoumá.

ISO navrhuje, aby byly drafty pro hlasování distribuovány s čísly řádků. DS otevřel diskusi, většina to podporuje.

Byly přijaty rezoluce a jednání bylo ukončeno v 15:30.

Další jednání proběhne v Soulu v Koreji.

6.1 Dokumenty z jednání

Následující výčet jsou číslované dokumenty z jednání (v angličtině).

Tabulka 1 Seznam dokumentů z jednání komise

n	n	Seznam dokumentů z databáze DOMINO
1	N4019	Draft TC204 50th Plenary Meeting Agenda San Antonio
2	N4020	ISO TC204 San Antonio Resolutions (FINAL)
3	N4024	Workshop Presentation TC204 San Antonio Plenary
4	N4037	Convenor Report TC204 San Antonio Plenary
5	N4022	Liaison Report TC204 San Antonio Plenary
6	N4023	Other Plenary Presentation TC204 San Antonio Plenary
7		ITS_Standardization_Activities_of_ISO_TC_204_2017.pdf
Dokumenty jsou dostupné na GDrive Komise TNK136		

7 Revize stavu informačních webů komise

Vzhledem ke konsolidaci je dobré zopakovat odkazy z minulých reportů:

7.1 České odkazy

- Modul 1: Extract www.silmos.cz/standard/extracts_list.php?lang=en (289 extraktů)
- Modul 2: Standard www.silmos.cz/standard
- Modul 3: ITSterminology www.ITSterminology.org
- Slovník dopravy: <http://slovníkdopravy.cz>
- Přístup k dokumentům CEN na UNMZ <http://domino.cni.cz:80>

7.2 Zahraniční odkazy

- Přístup do livelinku: <http://cen.iso.org/livelink/livelink> (<https://login.cen.eu/>)
- Prohlížení norem a terminologie <https://www.iso.org/obp/ui/#search>
- Web komise CEN TC278 <http://tc278.eu> , www.itsstandards.eu
- Web komise ISO TC204 <https://www.iso.org/committee/54706.html>
- ETSI portál <https://portal.etsi.org/tb.aspx?tbid=702&SubTB=702,707,708,709,710,711>
- Web s terminologií pro EFC a EETS <http://www.nb-eets.eu/glossary/>
- Web skupiny Městské ITS (studie a dokumenty) <https://www.urbanits.eu>

Zpracoval:

Ing. Petr Bureš, Ph.D.

29. listopadu 2017